

เมื่อได้ใกล้ชิดยุคสถาปนา

建造詩琳通公主

รวมข้อเขียนของพระอาจารย์ภาคิน
ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สิ่งที่ข้าพเจ้าได้กระทำไปทั้งหมด
มิใช่เพื่อให้ได้รับเกียรติอันสูงส่งแต่ประการใด
ทุกสิ่งทุกอย่างที่ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติไปในอดีต
และที่จะมานะปฏิบัติต่อไปในอนาคต
ก็เพื่อให้ประชาชนชาวไทยและชาวจีน
ได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
หวังว่าประเทศจีนและประเทศไทย
จะเป็นมิตรที่ดีต่อกันสืบไป

ศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อใดใกล้ชิดยุคลบาท

走近诗琳通公主

รวมข้อเขียนของพระอาจารย์ชาวจีน
ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชวนอ่าน

เมื่อได้ใกล้ชิดยุคลบาท 走近诗琳通公主

ฉบับพิเศษ เพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พิมพ์ครั้งแรก ธันวาคม ๒๕๕๗

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

เมื่อได้ใกล้ชิดยุคลบาท.— นนทบุรี : ชวนอ่าน, ๒๕๕๗.

๓๐๔ หน้า.

๑. เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ, ๒๕๕๘-.

I. ปกรณ์ ลิมปนูสรณ์, บรรณาธิการแปล. II. เพ็ญเสี่ยวรุ่ม, และคณะ, ผู้เขียน
III. จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ, และคณะ, ผู้แปล. IV. ชื่อเรื่อง.

๙๒๙.๗๐๙๕๕๓

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๗๙๓๕-๐๑-๐

บรรณาธิการสำนักพิมพ์	จิตรลดา โลจนาทร
บรรณาธิการแปล	ปกรณ์ ลิมปนูสรณ์
ภาพปก	ธณฤกษ์ ทิพย์วารี
ออกแบบและจัดรูปเล่ม	แก้วตา โกวาที
ตรวจทานต้นฉบับ	สุทธิมาน ลิมปนูสรณ์, สุรชา สว่างวงศ์

จัดพิมพ์

สำนักพิมพ์ชวนอ่าน

ในเครือ โรงเรียนภาษาและภูมิปัญญาตะวันออก (OKLS)

๙๙ ชั้น ๗ อาคารศูนย์การค้าเซ็นทรัลแจ้งวัฒนะ

หมู่ ๒ ถ.แจ้งวัฒนะ ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐

โทรศัพท์

๐๒-๘๓๕-๓๕๘๐-๑

โทรสาร

๐๒-๘๓๕-๓๕๘๑

e-mail

chuan.an.publishing@gmail.com

website

www.ChuanAnBooks.com

facebook

Chuan An Books

ชวนอ่าน

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์

โทรศัพท์

๐๒-๔๓๓-๐๐๒๖-๗

ความนำสำนักพิมพ์

สำนักพิมพ์ชวนอ่านได้รับเกียรติอย่างสูง ให้จัดพิมพ์หนังสือ *เมื่อได้ใกล้ชิด
ยุคลบาท* ซึ่งเป็นหนังสือรวมข้อเขียนของพระอาจารย์ ๑๒ คน ผู้เคยถวายพระอักษร
ภาษาจีนแก่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในรอบ ๓๒ ปี
แห่งการทรงศึกษาภาษาจีน ทั้งในประเทศไทย และเมื่อครั้งที่เสด็จพระราชดำเนิน
ไปศึกษา ณ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง นับว่าเป็นหนังสือเฉลิมพระเกียรติเพื่อร่วมเฉลิม
ฉลองเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักพิมพ์ชวนอ่านขอขอบคุณผู้เขียน ผู้แปล ผู้ร่วมแรงร่วมใจเอื้อเพื่อให้
ผู้อ่านได้มีโอกาสรับรู้ถึงพระจริยวัตรอันงดงามของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ขอขอบคุณคณะกรรมการศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออก
ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้เกียรติมอบให้สำนักพิมพ์ชวนอ่านจัดพิมพ์
หนังสือเล่มนี้ ขอขอบคุณศาสตราจารย์เผย์เสี่ยววู๋ย บรรณาธิการต้นฉบับภาษาจีน
รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ลิมปนุสรณ์ บรรณาธิการแปล ขอขอบคุณ
รองศาสตราจารย์ศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บำรุงสุข
ผู้ช่วยแก้ไขและตรวจทานต้นฉบับอีกคำรบหนึ่ง ขอขอบคุณคุณระพีพรรณ พัฒนาเวช
ผู้แนะนำและช่วยเหลือเรื่องต่างๆ ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนภาษาและภูมิปัญญา
ตะวันออก OKLS ที่สนับสนุนงบประมาณจัดพิมพ์ และขอขอบคุณอีกหลายท่าน
ที่อยู่เบื้องหลังที่มิได้เอ่ยนามในที่นี้ สุดท้ายนี้ขอขอบคุณผู้อ่านที่สนับสนุนหนังสือ
เล่มนี้

สำนักพิมพ์ชวนอ่านเชื่อมั่นว่า เมื่อได้อ่านหนังสือเล่มนี้ก็จะเหมือนได้เข้าเฝ้า
ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักพิมพ์ชวนอ่าน

ชวนอ่าน

คำนำ

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เมื่อคณะกรรมการศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เดินทางไปศึกษาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมแมนจูที่สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มีโอกาสแวะเยี่ยมเยือนศาสตราจารย์แพทย์เสี่ยวรุ่ยที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง และได้เข้าเยี่ยมชมการระว่ท่านเอกอัครราชทูตไทยวิบูลย์คุสกุล ที่สถานทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง ในทั้งสองโอกาส ต่างก็ได้รับมอบหนังสือที่เกิดจากการร่วมกันรังสรรค์ขึ้นของทั้งสองท่านมาเล่มหนึ่งคือ 走近诗琳通公主 ซึ่งเพิ่งสำเร็จออกมาเป็นรูปเล่มก่อนหน้านั้นไม่นาน เมื่อคณะกรรมการศูนย์จีนศึกษาพิจารณาแล้ว ก็เห็นพ้องต้องกันในพื้นที่โดยฉันท์ว่า เป็นหนังสือที่มีคุณค่าควรแก่การแปลเป็นภาษาไทย

หลังจากจบการเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนในปีนั้น คณะกรรมการศูนย์จีนศึกษาก็ดำเนินการตามฉันท์ตามติดกล่าว โดยมอบหมายให้ศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารีเป็นผู้รับผิดชอบ หน่วยงานใหม่ที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นนี้มีพันธกิจหลักคือการสร้างระบบฐานข้อมูลภาษาไทยด้านจีนศึกษาและการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้กว้างขวางตามโอกาสอันควร

คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารีจึงดำเนินการด้านธุรการต่างๆ และมีหนังสือกราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขอพระราชทานพระราชนุญาตจัดแปลหนังสือดังกล่าว ครั้นเมื่อได้รับพระราชทานพระราชนุญาตแล้ว จึงจัดตั้งคณะผู้แปลขึ้นชุดหนึ่ง ประกอบด้วยศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้มีคุณสมบัติผ่านการศึกษาระดับปริญญาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนและดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์ประจำอยู่ตามมหาวิทยาลัยต่างๆ รวม ๗ คน ซึ่งต่างก็รับผิดชอบแปลงานส่วนที่ได้รับมอบหมายด้วยความปิติวิริยะประณีตจนเรียบร้อยด้วยดี เมื่อถึงขั้นตอนของการบรรณาธิการแปล ก็ได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุลและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บำรุงสุข ซึ่งเป็นกรรมการของศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษา

บรมราชกุมารี ช่วยดูแลสอบทานอีกชั้นหนึ่งด้วยความละเอียดลออ ส่วนขั้นตอนการจัดพิมพ์ ได้มอบให้สำนักพิมพ์ชวนอ่านซึ่งพิถีพิถันต่อการผลิตหนังสือเสมอมา เป็นผู้รับผิดชอบ ทางสำนักพิมพ์ก็ได้ทำการนี้ด้วยความตั้งใจโดยประสานงานอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอดกับทั้งทางศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี และทางศาสตราจารย์เผยเสี่ยวรุ่ยที่ปักกิ่งโดยตรง จนหนังสือสำเร็จออกมาเป็นรูปเล่มที่งดงามดังปรากฏอยู่นี้ได้อย่างประจวบเหมาะแก่กับศุภวาระที่ชาวไทยทุกฐานานุกรูปทั่วทั้งประเทศกำลังร่วมจิตร่วมใจเฉลิมพระชนมายุ ๖๐ พรรษาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี และศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงมีความรู้สึกยินดีเป็นทวีคูณที่ได้ร่วมเทิดพระเกียรติด้วยหนังสือเล่มนี้ ซึ่งมีที่มาจากแรงบันดาลใจและความประทับใจของ “ชาวต่างชาติ” ที่ชื่นชมในพระบารมีของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ผู้ที่มีโอกาสได้อ่านได้พิจารณา ย่อมประจักษ์แจ้งแก่ใจตนเองได้ถึงพระเกียรติคุณที่แผ่ขจรขยายออกจากสยามอาณาจักรสู่สากล และคงจะบังเกิดความรู้สึกปลื้มเปรมทวีความจงรักภักดียิ่งขึ้นไป

ขอขอบพระคุณผู้แปล และผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่าน ที่อุทิศพลังและเวลาช่วยกันสร้างสรรค์หนังสือเล่มนี้ด้วยความตั้งใจและอดทนมาโดยตลอด

คณะกรรมการบริหาร

ศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สารบัญ

ความนำสำนักพิมพ์	๕
คำนำ	๖
คำนำเอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาชนจีน	๑๐
คำนำอดีตเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย	๑๒
เสน่แห่งพระจริยวัตรในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ	แผยเสี้ยวรุ่ม ๒๒
พระวริยะอุตสาหะ พระอัจฉริยภาพและพระจริยวัตร	
อันโดดเด่น	หวังร้วเจียง ๕๔
เมื่อได้ใกล้ชิตยกุลบาท	จ้งอิง ๘๖
เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จทรงพระอักษร	
ณ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง	ฟั่นซุนหมิง ๑๑๖
น้ำพระราชหฤทัยใสพิสุทธิ์ดุจธารา	แผยเสี้ยวรุ่ม ๑๓๘
พระราชหฤทัยอันงดงาม	ฟั่นซุนหมิง ๑๕๖
สมเด็จพระเจ้าฟ้าผู้พิเศษกับความรู้อันพิเศษ	จี้หนานเซิง ๑๘๘

เพราะจริงแท้จึงสูงค่า	หวังจวินเซียง	๒๑๐
ความทรงจำที่มีความสุข	หวังเยี่ย	๒๓๒
การสนทนาภาษาจีน	หลี่เถียนฟู	๒๔๒
ย้อนอดีตสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ	จิ่งเยียนชิว	๒๕๒
ด้วยรักและเทิดทูนพระบารมี	หม่าเยียนหฺวา	๒๖๐
ธงแห่งมิตรภาพ แบบอย่างแห่งแสงสว่าง	ทานเจี้ยค้วง	๒๗๐
เช้าวันเสาร์	จูเสี่ยวซิง	๒๘๐
ปัจฉิมกถา		๒๙๖
รายนามพระอาจารย์ชาวจีนที่ถวายพระอักษร		
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี		๓๐๐
รายชื่อพระราชนิพนธ์และพระราชนิพนธ์แปล		
ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี		๓๐๑

คำนำ เอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาชนจีน

การมีโอกาสได้เขียนคำนำให้แก่หนังสือ *เมื่อได้ใกล้ชีวิตคุณลพาท* (走近诗琳通公主) เล่มนี้ นับเป็นเกียรติยศสูงสุดครั้งหนึ่งในชีวิต ข้าพเจ้าจำได้ว่าก่อนช่วงเทศกาลตรุษจีน ค.ศ. ๒๐๑๒ หลังจากเพิ่งเข้ารับตำแหน่งที่กรุงปักกิ่งได้ไม่กี่วัน ก็ได้รับทราบว่า พระอาจารย์ชาวจีน ๑๒ ท่านที่เคยถวายพระอักษรแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีโครงการจะรวบรวมข้อเขียนบันทึกความทรงจำที่แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีเพื่อจัดพิมพ์เป็นหนังสือออกเผยแพร่ และประสงค์จะขอการสนับสนุนจากทางสถานเอกอัครราชทูตไทย เมื่อข้าพเจ้าได้ทราบข่าวดีนี้ จึงไม่เพียงแสดงความยินดีที่จะสนับสนุนอย่างเต็มที่เท่านั้น ยังรู้สึกประทับใจเป็นอย่างมากต่อการพร้อมใจแสดงออกของบรรดาพระอาจารย์ทั้งหลายในการนี้ด้วย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นที่รักที่เทิดทูนของทั้งประชาชนชาวไทยและชาวจีน ทรงเป็นเหมือนสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพของทั้ง ๒ ประเทศ และทรงได้รับการถวายพระเกียรติให้เป็นทูตสันถวไมตรีพิเศษที่ไม่อาจมีผู้ใดมาเทียบแทนได้ ตลอดระยะเวลากว่า ๓๐ ปีที่ผ่านมา ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนถึง ๓๓ ครั้ง โดยเฉพาะเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๔ ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนจีนครั้งที่ ๑๘ ก็มีการนับกันว่า ได้เสด็จพระราชดำเนินจนครบถ้วนทั่วทุกมณฑลทุกนครใหญ่ของแผ่นดินจีนอันไพศาล ตลอดจนทั้งดินแดนชายขอบต่างๆ บรรดาขุนเขาน้ำอันเรืองนาม แม่น้ำอันเลื่องชื่อทั้งหลาย ล้วนประทับใจไว้ด้วยรอยพระบาทที่ยาตราทั้งสิ้น ในช่วงเวลาพร้อมกันนี้ ยังทรงสนพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่งในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการด้านการกุศลและการศึกษาของประเทศจีน เมื่อใดที่จีนประสบกับภัยร้ายแรงทางธรรมชาติ ก็ทรงยื่นพระหัตถ์พระราชทานความช่วยเหลือในทันที ดังเช่นเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในเขตเวินชวน (汶川) เมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๘ ได้พระราชทานการสนับสนุนอย่างเต็มพระกำลังในการก่อสร้างโรงเรียนขึ้นใหม่แห่งหนึ่งในมณฑลเสฉวนนั้น โดยเหตุทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๙ จึงทรงได้รับการคัดเลือกโดยวิธีลงมติทางอินเทอร์เน็ตจากประชาชนชาวจีน ถวาย

พระเกียรติให้ทรงเป็น ๑ ใน ๑๐ มหามิตรนานาชาติที่ผูกพันกับประชาชาติจีน

ในส่วนของความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมของไทยกับจีน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเป็นแบบอย่างของการศึกษาเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีนด้วยความมั่นคงสม่ำเสมอ อุตสาหะพากเพียรและต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานกว่า ๓๐ ปี พระอาจารย์ชาวจีนที่กระทรวงการต่างประเทศของจีนได้คัดเลือกและจัดส่งมาถวายพระอักษรทั้ง ๑๒ ท่าน ต่างก็มีความประทับใจซาบซึ้งในพระวิริยะภาพแห่งการใฝ่เรียนรู้ พระจริยวัตรอันสูงส่งและเปี่ยมด้วยพระเสน่ห์ เรื่องราวต่างๆ ที่มีชีวิตชีวาจากประสบการณ์ของบรรดาพระอาจารย์ที่มีโอกาสได้เฝ้าใกล้ชิดศรัทธาพระยุคลบาทนี้ ย่อมเป็นสิ่งที่มีความค้ำประกันของปวงประชาชาวไทยและชาวจีน หรือแม้กระทั่งประชาชาวโลก การนำความทรงจำที่มีคุณค่างดงามเช่นนี้มารวบรวมเรียบเรียงและจัดพิมพ์ขึ้นมาได้นั้น ย่อมยังผลให้ผู้อ่านของทั้ง ๒ ประเทศเกิดความรู้สึกเหมือนได้ใกล้ชิดพระยุคลบาทมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เพิ่มพูนความเข้าใจที่มีต่อสังคมไทยและต่อสัมพันธ์ไมตรีของทั้ง ๒ ประเทศยิ่งขึ้น พร้อมกันนั้น ยังเป็นการแนะนำข้อมูลให้ความรู้แก่อนุชนของทั้ง ๒ ประเทศเป็นอย่างดีอีกด้วย

ข้าพเจ้าเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้จะมีคุณูปการต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมของทั้ง ๒ ประเทศ สามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจและไมตรีจิตมิตรสัมพันธ์ในหมู่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ในโอกาสที่หนังสือเล่มนี้กำลังจะจัดพิมพ์ออกเผยแพร่ ข้าพเจ้าจึงใคร่ขออวยพรให้ไทยและจีนทั้ง ๒ ประเทศจงเจริญรุ่งเรือง ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข สัมพันธภาพของทั้ง ๒ ประเทศจงพัฒนาสถาพร เจริญรุ่งเรืองสืบไปชั่ววันรันดร์

วิบูลย์ คูสกุล

เอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาชนจีน

๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๒

ณ กรุงปักกิ่ง

คำนำ

อาจารย์แพทย์เสี่ยวรุ่ยโหล่วศัพท์มาแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า บรรดาพระอาจารย์ที่เคยถวายพระอักษรภาษาจีนแต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ร่วมกันเขียนบทความรำลึกเหตุการณ์เมื่อครั้งที่มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ ใกล้ชิด และได้ปรึกษาเห็นพ้องกันว่า จะจัดพิมพ์รวมเล่มโดยใช้ชื่อว่า *เมื่อได้ใกล้ชิดคุณลบาท* (走近诗琳通公主) ขณะนี้ได้เรียบเรียงเป็นรูปเล่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว กำลังจะส่งพิมพ์ ต้องการให้ข้าพเจ้าเขียนคำนำในหนังสือเล่มนี้ด้วย ต่อจากนั้น อาจารย์แพทย์เสี่ยวรุ่ยโหล่วก็ได้จัดส่งต้นฉบับผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์มาให้ ข้าพเจ้าอ่านแล้วก็บังเกิดแรงบันดาลใจจากความรู้สึกร่วมที่แจ่มชัดหลายประการ

หากจะกล่าวถึงการได้ “ใกล้ชิดคุณลบาท” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ข้าพเจ้าก็เป็นคนหนึ่งที่จะกล่าวอ้างเช่นนั้นได้ โดยนับจาก ค.ศ. ๑๙๗๕ ที่เริ่มความสัมพันธ์ไทย-จีนอย่างเป็นทางการ ข้าพเจ้าในฐานะข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศจีนคนหนึ่ง ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยอย่างต่อเนื่องยาวนานถึง ๗ ปี เคยทำหน้าที่เป็นล่ามประจำตัวของเอกอัครราชทูตจีนถึง ๓ คน คือ ท่านฉือเจ๋อหมิน (柴泽民) ท่านจิ้งเหว่ยเหลียน (张伟烈) และท่านเสิ่นผิง (沈平) ตามลำดับ ต้องเข้าร่วมในงานพระราชพิธีต่างๆ เป็นประจำ จึงย่อมมีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ พระองค์ท่านอยู่เสมอๆ ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๘๘-๑๙๙๓ ข้าพเจ้าได้กลับมาทำงานที่สถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยอีกเป็นสมัยที่ ๒ ในตำแหน่งเลขานุการเอกและตำแหน่งที่ปรึกษาตามลำดับ งานในหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศก็มักจะอำนวยให้มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ เสมอ จนเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๔-๒๐๐๙ ที่ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งให้เป็นเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย โอกาสที่ได้เข้าเฝ้าฯ ก็ยิ่งมีมากขึ้น ในช่วงนั้นเอง มีเหตุการณ์ต่างๆ หลายเรื่องราวที่สร้างความประทับใจข้าพเจ้าอย่างลึกซึ้ง

ในปี ค.ศ. ๒๐๐๔ หลังจากข้าพเจ้าเข้ารับตำแหน่งเอกอัครราชทูตได้ไม่นาน ก็มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ และถวายเลี้ยงพระกระยาหาร ทรงโปรดปรานประเทศจีน

เป็นอย่างยิ่ง นับแต่ ค.ศ. ๑๙๘๐ ดูเหมือนจะเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศจีนทุกปี บางปีก็เสด็จพระราชดำเนิน ๒-๓ ครั้ง จนถึง ค.ศ. ๒๐๐๔ ก็นับกันได้ว่า ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศจีนแล้วถึง ๑๘ ครั้ง ประพาสครบทั่วถ้วนทุกมณฑลและทุกเขตการปกครองพิเศษของแผ่นดินจีน ความรู้สึกที่ยิ่งใหญ่นี้ ข้าพเจ้าขอยกกลอนบทหนึ่งอันมีชื่อว่า 天下第一读 โดยมีเนื้อหาดังนี้

初读经典十八遍，
雨落西湖忆苏子，
椰林寨里论歌舞，
情满九州文思涌，

地角天头留万言，
霜吟东篱咏陶潜，
嘉峪关前说烽烟，
倚马挥就世纪篇。

แรกอ่านคัมภีร์ครบ
ขอบฟ้าหล้าโลกล้วน
พิรุณร่วง ณ ซีหู
คะนึ่งครวญ ณ ตงหลี่
ในค้ายป่าพร้าพร้า
ด้านจยาอีว์กวอนอิง
ถ้อยประพันธ์ทันถวิล
พรูผลิตัวยปฏิภาณ

สิบแปดจบจนทั่วถ้วน
ประมวลคำเป็นหมื่นมี
รำลึกชูช้อจอมกวี
สุดดีเถายวนหมิง
เพลงระบำรำเพราะพริ้ง
ควันศึกเล่าเรื่องกล่าวขาน
ถึงแดนจีนทั่วถิ่นฐาน
ประดับไว้นิรันดร

ข้าพเจ้านำบทกวีบทนี้เขียนลงบนแถบกระดาษจีนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อได้ทอดพระเนตร ดั่งจะทรงรำลึกได้ถึงภาพความหลังอันเพริศแพร้วที่ได้เสด็จประพาสประเทศจีน ภาพภูเขา ภาพลำธารที่ทรงคุ้นเคย ตลอดจนภาพเหตุการณ์และผู้คนมากมายที่ได้เคยเข้าเฝ้าฯ สีพระพักตร์จึงเผยให้เห็นแววปีติ ราชเลขานุการในพระองค์บอกข้าพเจ้าว่า ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินไปยังประเทศจีน จะทรงพระเกษมสำราญมาก ทรงมีน้ำพระทัยต่อประเทศจีนเป็นพิเศษ

ปลายปี ค.ศ. ๒๐๐๔ เกิดภัยจากคลื่นสึนามิในมหาสมุทรอินเดีย ส่งผลกระทบต่อชายฝั่งทางภาคใต้ของประเทศไทยหลายจังหวัด เช่น ภูเก็ต พังงา สร้างความเสียหายแก่ชีวิตผู้คนและทรัพย์สินอย่างมหาศาล รัฐบาลจีนและประชาชนชาวจีนก็รีบเสนอความช่วยเหลือในทันที นอกจากจะส่งอาสาสมัครที่ประกอบด้วยคณะแพทย์พยาบาล หน่วยกู้ภัย และชุดทำงานตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมมาร่วมปฏิบัติการกู้ภัยแล้ว ยังได้มอบเงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าอีกจำนวน ๔.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในจำนวนนั้น มีเงินที่สภากาชาดจีนมอบให้แก่สภากาชาดไทย ๓.๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับใช้ปลูกสร้างที่พักอาศัยให้แก่ผู้ประสบภัยรวมอยู่ด้วย

ในฐานะที่ทรงเป็นองค์อุปนายิกาสภากาชาดไทย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ต่อความช่วยเหลือจากสภากาชาดจีนในครั้งนั้น เป็นที่ยิ่ง ทรงวางแผนกำหนดสถานที่ พระราชทานคำแนะนำในการออกแบบก่อสร้าง และทรงคิดสรรคณการทำงานด้วยพระองค์เอง ในช่วงระหว่างการก่อสร้าง ยังได้เสด็จฯ ตรวจตราการทำงานหลายครั้ง ทรงมีพระราชดำรัสด้วยข้าพเจ้าว่า มีพระราชประสงค์ให้โครงการนี้เป็นโครงการตัวอย่าง จึงพระราชทานชื่อโครงการว่า “หมู่บ้านมิตรภาพกาชาดจีน-ไทย” และเมื่อโครงการเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ก็โปรดฯ ให้เชิญประธานสภากาชาดจีนคือคุณผิงเพ่ยอวิน (彭佩云) เดินทางมาเป็นประธานในพิธีเปิดหมู่บ้านมิตรภาพดังกล่าว พร้อมทั้งจัดให้มีการประชุมหารือเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้วยความเอาพระราชหฤทัยใส่ที่พระราชทานแก่โครงการนี้ จึงปรากฏว่าโครงการบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยของประเทศจีนสำเร็จเสร็จสิ้นก่อนโครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันอื่นๆ จึงทำให้สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

วันที่ ๑๙ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๘ กำหนดการวิ่งคบเพลิงโอลิมปิกปักกิ่งได้ผ่านมาถึงกรุงเทพฯ ก่อนหน้านั้น ระหว่างการวิ่งคบเพลิงผ่านตามประเทศต่างๆ ในโลกตะวันตก ได้มีการเผชิญกับกลุ่มต่อต้านจีนที่ประท้วงและขัดขวางอย่างหนัก

มีกระแสข่าวว่า จะมีกลุ่มผู้ต่อต้านจำนวนหนึ่งตามมาถึงที่กรุงเทพฯ ด้วย ทางทาง
จีนจึงได้ร้องขอให้รัฐบาลไทยกวาดขันเป็นพิเศษ ทั้งยังได้หารือร่วมกันกับฝ่ายไทย
เพื่อหามาตรการป้องกันต่างๆ เพื่อให้การวิ่งคบเพลิงเป็นไปอย่างราบรื่น ในขณะที่
เดียวกัน ทางสถานทูตจีนก็ได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
เสด็จฯ เป็นประธานในพิธีฉลองคบเพลิง ทรงตอบรับด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และ
ยังเสด็จฯ ไปในงานเลี้ยงต้อนรับคณะตัวแทนโอลิมปิกจากจีน ณ ริมฝั่งแม่น้ำ
เจ้าพระยาที่จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ ทรงทอดพระเนตรพิธีส่งมอบคบเพลิงโอลิมปิก
ด้วยความชื่นชม รายละเอียดของพิธีการดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์
เป็นเกียรติและกำลังใจอย่างที่สุดแก่ทั้งผู้วิ่งคบเพลิงและมวลมหาชน นับเป็นพลัง
สำคัญที่หนุนเสริมให้การวิ่งคบเพลิงที่กรุงเทพฯ ครั้งนั้นผ่านไปด้วยความราบรื่น
สมบูรณ์ ครั้นถึงวันที่ ๘ สิงหาคม ปีเดียวกันนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ก็
เสด็จพระราชดำเนินไปในพิธีเปิดกีฬาโอลิมปิกที่ปักกิ่งพร้อมทั้งทอดพระเนตร
การแข่งขันกีฬาในพิธีด้วย หลังสิ้นสุดการแข่งขัน ข้าพเจ้าได้เข้าเฝ้าทูลเกล้าฯ ถวาย
คบเพลิงโอลิมปิก ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นที่ทรงสนับสนุน
การจัดโอลิมปิกที่ปักกิ่งมาโดยตลอด มีพระราชดำรัสว่า “โอลิมปิกที่ปักกิ่งในครั้งนี้
เป็นภารกิจของประเทศจีน และเป็นภารกิจของทวีปเอเชีย การจัดกีฬาโอลิมปิก
ให้ประสบความสำเร็จจึงเป็นความรับผิดชอบและเป็นเกียรติของพวกเราด้วยกัน”

วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๐๘ เกิดมหาภัยพิบัติแผ่นดินไหวที่เมืองเวินชวน
(汶川) พระราชวงศ์ไทย รัฐบาลไทย และประชาชนไทยทุกหมู่เหล่าต่างแสดงความ
เป็นห่วงต่อผู้ประสบภัย ได้มอบความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ก็ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน
๑๐ ล้านบาทให้สร้างโรงเรียนประถมศึกษาเซียนเฟิงลู่ (先锋路小学) ประจำ
เมืองเหมียนหยัง (绵阳) มณฑลเสฉวนขึ้นใหม่ทั้งหมด เนื่องจากได้รับความเสียหาย
อย่างรุนแรงจากภัยพิบัติครั้งนั้น และได้เสด็จฯ ลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้า
ของการก่อสร้างหลายครั้ง คือเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๙ เสด็จฯ เพื่อกำหนดพื้นที่ของ

โครงการ ค.ศ. ๒๐๑๐ เสด็จฯ ในพิธีเริ่มดำเนินการก่อสร้าง และในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมและพระราชทานหนังสือแก่โรงเรียน ข้าพเจ้าโชคดีที่มีโอกาสได้ตามเสด็จฯ ด้วย ๒ ครั้งทรงดำเนินเป็นระยะทางไกล ทอดพระเนตรชากปรักหักพังที่เกิดจากแผ่นดินไหว ไร่อาลัยผู้สูญเสียที่จากไป และพระราชทานกำลังใจแก่ผู้ประสบภัยทุกคน ทรงแสดงความเป็นห่วงเรื่องการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ประสบภัย ทรงถือเอาภารกิจการกู้ภัยให้ชาวจีนเป็นตั้งพระราชกรณียกิจส่วนพระองค์ที่ทรงอุทิศพระกำลังให้อย่างเต็มที่ น้ำพระราชหฤทัยที่พระราชทานแก่แผ่นดินจีนในครั้งนั้นเป็นที่ซาบซึ้งตรึงใจของผู้ประสบภัยทั้งหลายเป็นยิ่งนัก ข้าพเจ้ายังจำได้ติดตาวว่า เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ค.ศ. ๒๐๑๑ ท่ามกลางทิวทัศน์อันงดงามของฤดูใบไม้ผลิ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมโรงเรียนประถมศึกษาเซียนเฟิงลู่ ริมฝั่งแม่น้ำฝูเจียง (涪江) ทันทีที่เสด็จฯ ลงจากรถพระที่นั่งบรรดาเด็กนักเรียนตัวน้อยๆ พวกเข้เข้าห้อมล้อมจนแน่นขนัด รับเสด็จฯ ด้วยการร้องเพลงและเต้นรำด้วยท่าทางที่ร่าเริงสดใส แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และเมื่อจะเสด็จพระราชดำเนินกลับ นักเรียนน้อยๆ เหล่านั้น ก็ยังเกาะกุมพระหัตถ์ไว้แน่น ไม่อยากให้เสด็จฯ กลับ ภาพที่ซาบซึ้งประทับใจ ที่เห็นอยู่ต่อหน้า บันดาลใจข้าพเจ้าจนถึงกับอุทานออกมาเป็นกวีบทสั้นๆ ว่า

春花灿烂阳涪江，
为有隆情铸善举，

感戴邹音动万方；
仁德公主世无双。

มวลมาลี สีวสันต์ ตะวันพร่าง
เพรียกสำเนียงเสียงน้อยน้อยร้อยดวงใจ
ด้วยน้ำพระราชหฤทัยอันใหญ่หลวง
พระเมตตาบารมีที่ท่วมทับัน

แต่งแต้มฝูเจียงสว่างกระจ่างใส
สะเทือนไหวไปทั่วทิศสากล
หลังจากสรวงสฤษดีชอบกอบปรกุศล
ไร้จะเทียบจะเปรียบพันจะรำพัน

ค.ศ. ๒๐๑๑ เป็นปีที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงพระอักษรภาษาจีน มาครบ ๓๐ ปี เมื่อครั้งที่ทรงเริ่มศึกษาภาษาจีน เป็นช่วงที่ข้าพเจ้าทำงานอยู่ที่ สถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย และยังจำได้ว่า เป็นฤดูใบไม้ร่วงของ ปี ค.ศ. ๑๙๗๙ ทางการไทยได้ส่งเรื่องมายังสถานทูตเพื่อขอการสนับสนุนจากฝ่าย จีนให้ส่งพระอาจารย์ชาวจีนไปถวายพระอักษรภาษาจีนแด่สมเด็จพระเทพรัตน ราชสุดาฯ ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงานเรื่องนี้ ในไม่ช้าทางสถานทูต ก็ได้รับแจ้งอนุมัติจากทางรัฐบาลจีน นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทางการจีนก็ส่ง พระอาจารย์ชาวจีนมาถวายการสอนเป็นประจำ โดยแต่ละท่านจะมีวาระการทำ หน้าที่ ๒ ปี จวบจนปัจจุบันนับรวมได้ ๑๒ ท่านแล้ว

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีพระราชกรณียกิจมากล้น ในช่วงแรกๆ การกำหนดเวลาทรงภาษาจีนให้แน่นอนจึงเป็นเรื่องยาก ต่อมาโปรดตามข้อเสนอ ของพระอาจารย์ผู้ถวายพระอักษร กำหนดให้ทุกวันเสาร์ช่วงเช้าเป็นเวลาทรง ภาษาจีน กำหนดการเช่นนี้ดำเนินต่อเนื่องมาอย่างสม่ำเสมอยาวนาน ส่งผลให้ ทักษะภาษาจีนในพระองค์ท่าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการฟัง การพูด การอ่าน การ เขียน หรือด้านการแปล มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ในช่วงที่ข้าพเจ้าดำรง ตำแหน่งเอกอัครราชทูตอยู่ ทุกครั้งที่ได้เข้าเฝ้าฯ จะมีพระราชดำรัสด้วยข้าพเจ้า เป็นภาษาจีนก่อน และในวาระที่เสด็จฯ ร่วมพิธีหรือกิจกรรมที่ร่วมกันจัดขึ้นโดย ๒ ฝ่ายไทย-จีน ก็มักจะมีพระราชดำรัสด้วยภาษาจีนเสมอๆ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเคยนำบทกวีสมัยราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่ง ความเรียงของปาจิน (巴金) และนิยายของหวังเหมิง (王蒙) มาทรงแปลเป็นภาษา ไทยและโปรดฯ ให้จัดพิมพ์ออกเผยแพร่ให้ชาวไทยได้รู้จัก ทรงโปรดปรานวัฒนธรรม ประเพณีจีนเป็นอย่างมาก ทุกๆ ปีจะเสด็จพระราชดำเนินไปเป็นองค์ประธานใน งานสัปดาห์ตรุษจีนบนท้องถนนเยาวราช และมักจะทรงเขียนลายรูปสัตว์ประจำ ปีนักชัตรีที่ดูน่ารักพระราชทานแก่ผู้จัดงานนำไปปักบนอกเสื้อสีแดงจำหน่ายจ่าย

แจก ประชาชนที่มาร่วมในวันงานนับหมื่นคนจะพร้อมใจกันสวมเสื้อแดงดังกล่าว ตลอดถนนยาวราชวรมถึงตรอกซอกซอยสาขาในละแวกนั้นดูเสมือนผืนทะเล สีแดงอันไพศาล ทำให้การเฉลิมฉลองเทศกาลตามประเพณีจีนนี้มีสีสันบรรยากาศ ที่เป็นมงคลยิ่งขึ้นไปอีก โปรดการเขียนภาพแบบจีน ภาพต้นไผ่มีพระหัตถ์ที่เขียน ด้วยหมึกจีนมีความวิจิตรจนแม้ผู้ที่เชี่ยวชาญเชิงศิลปะจีนก็ยังออกปากชื่นชม ใน ยามที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศจีน ก็มักจะทรงพู่กันจีนพระราชทาน คำขวัญแก่สถานที่เสด็จฯ เยือนพร้อมทั้งลงพระนามเป็นอักษรจีนด้วย

ในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ ข้าพเจ้าครบวาระการดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต ก่อน ที่จะเดินทางกลับประเทศจีน ก็ได้จัดงานนิทรรศการหนังสือบทกวีขึ้น สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ เสด็จพระราชดำเนินมาเปิดงาน และทรงพู่กันจีนเขียนข้อความที่ เปี่ยมพลังประกอบด้วยอักษรจีน ๕ ตัวว่า “诗书传友情 (กวีลิขิตนำสู่มิตรภาพ)” พระราชทานไว้แก่งานด้วย อนึ่ง ยังเคยพระราชทานแผ่นผ้าเขียนด้วยลายพระหัตถ์ เป็นความว่า “绵延千秋好，中泰手足情 (สืบสานพันฉนวนมิตรสัมพันธ์ สมานฉันท์ รุ่งเรืองใจทั้งไทยจีน)” แก่ข้าพเจ้าในวาระที่เข้าดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตจีนประจำ ประเทศไทย และได้กลายเป็นสมบัติล้ำค่าของสถานทูตจีนตลอดมาจนบัดนี้

หลังจากที่ได้อ่านข้อเขียนของพระอาจารย์ทั้งหลายแล้ว ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึก ว่าภาพความประทับใจที่ข้าพเจ้าและอาจารย์เหล่านั้นมีต่อสมเด็จพระเทพรัตน ราชสุดาฯ นั้น หากกล่าวโดยรวมแล้วก็เป็นภาพที่เหมือนพ้องต้องกัน เพียงแต่ด้วย มุมมองที่ต่างกัน ความรู้สึกที่ได้รับจึงมีข้อต่างกันอยู่บ้าง การได้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ ของข้าพเจ้าโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นทางการ เป็น การเฝ้าฯ ในงานพิธี งานประชุม งานเลี้ยง งานเฉลิมฉลอง การเสด็จฯ เยี่ยมชม ศึกษาดูงาน เป็นต้น และแม้บางครั้งจะได้เข้าเฝ้าฯ อย่างไม่เป็นทางการ ข้าพเจ้า ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตัวตามระเบียบพิธีทุกขั้นตอนโดยเคร่งครัด กล่าวโดยสรุปก็คือ ข้าพเจ้าได้เข้าเฝ้าฯ ก็เพราะเป็นงานราชการ ด้วยเหตุนี้ ภาพลักษณะในสมเด็จพระ

พระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ข้าพเจ้าคุ้นเคยประทับอยู่ในใจจึงเป็นภาพของสมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงผู้ทรงวิริยะอุตสาหะต่อราชการงานแผ่นดิน ทรงเอื้ออาทรต่อพสกนิกร มีน้ำพระราชหฤทัยต่อประเทศจีนเป็นพิเศษ ทรงเพียบพูนด้วยพระอัจฉริยภาพ และทรงสนพระราชหฤทัยวิชาการหลายด้านหลายแขนง และมีพระจริยวัตรที่งดงามเรียบง่ายไม่ถือพระองค์

ในขณะที่เมื่อบรรดาพระอาจารย์ทั้งหลายได้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ก็จะมีโอกาสได้ประจักษ์ในพระราชอัธยาศัยและพระราชปฏิบัติด้านการเรียนการศึกษาของพระองค์ท่าน นอกจากภาพประทับในใจจะเป็นภาพของเจ้าฟ้าหญิงผู้ทรงอิสริยยศศักดิ์และเปี่ยมพระบารมีที่เสด็จฯ ออกในงานราชพิธีต่างๆ แล้ว ยังมีโอกาสได้เห็นภาพในฐานะที่ทรงเป็นมนุษย์ปุถุชนคนหนึ่งอีกด้วย ดังนั้นเหล่าพระอาจารย์ทั้งหลายจึงอาศัยโอกาสที่ได้เข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิดนี้ ถ่ายทอดประสบการณ์ออกมาเป็นเรื่องราวที่มีชีวิตชีวน่าประทับใจ เผยให้เห็นภาพลักษณ์อีกด้านที่เป็น “ส่วนพระองค์” บางแง่มุม ซึ่งล้วนเป็นข้อมูลเสริมที่ช่วยเฉลิมพระเกียรติและพระบารมีพูนเพิ่มขึ้นอีก

ตัวอย่างเช่น ในข้อเขียนของพระอาจารย์ทั้งหลาย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีพระวิริยะพากเพียรเป็นที่ยิ่ง ระหว่างที่ทรงพระอักษรที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ทรงใช้ปากกาลูกกลิ้งจนหมึกหมดไป ๘ ด้าม สมุดบันทึกหมดไป ๓ เล่ม ทรงมีความรับผิดชอบต่อการกิจทุกชิ้นอัน เช่น เมื่อจะต้องทรงเตรียมพระองค์บรรยายทางวิชาการเป็นภาษาจีน เรื่อง “วัฒนธรรมจีนในประเทศไทย” แม้จะทรงมีพระราชกรณียกิจตลอดทั้งวันจนค่ำคืน ก็ยังทรงงานต่อจนถึง ๒ นาฬิกา โดยที่ในเช้าวันถัดมาก็ยังเสด็จทรงพระอักษรตามปกติ เริ่มตั้งแต่ ๖ นาฬิกาเหมือนเช่นทุกวัน ทรงประหยัดอย่างมีเหตุผล พระกระยาหารที่เสวยไม่หมด จะทรงเก็บใส่ไว้ในตู้เย็นเพื่อเก็บไว้เสวยในมือถัดไป พระกระยาหารที่เหลือเสวยที่ภัตตาคารก็จะโปรดให้นำกลับด้วย ทรงฉลองพระองค์อย่างเรียบง่ายไม่พิถีพิถัน ไม่โปรดที่จะใช้เครื่องประทีนโคมใดๆ

มีเพียงแค่สมุดบันทึกเล่มหนึ่ง ปากกาด้ามหนึ่ง กระเป๋าสีซีดใบหนึ่ง เป็น “รัตนไตร” ติดพระวรกายอยู่เสมอ พระราชนิพนธ์แปลของพระองค์ท่านถูกต้องถ่องแท้และเต็มไปด้วยสีสันชีวิตชีวา ทรงแปลบทกวีของหลี่ชิงเจ้า (李清照) ที่ชื่อ “เซิงเซิงมาน (声声慢)” ได้อย่างหมดจดงดงาม ด้วยถ้อยคำที่ตรงไปตรงมารักษาจังหวะตามต้นฉบับ เมื่อได้อ่านแล้วให้ความรู้สึกเหมือนฟังเสียง “ไข่มุกร่วงหล่นบนจานหยก” พระราชนิพนธ์แปลชั้นวิเศษเช่นนี้ ได้ทรงไว้มากมายจนไม่อาจยกมาพรรณนาได้หมด

ข้าพเจ้ารู้จักบรรดาพระอาจารย์ทุกคน บางคนก็สนิทสนมคุ้นเคยกันมาก ข้าพเจ้าเป็น “เพื่อนร่วมชั้นเรียน” กับอาจารย์เผยเสี่ยวรุ่ย เรียนภาษาไทยด้วยกัน ท่านศึกษาที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ส่วนข้าพเจ้าอยู่ที่มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง อาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง ๒ แห่งนี้มักจะไปมาหาสู่กันเสมอ อาจารย์เผยเป็นนักเรียนคุณภาพเลิศของมหาวิทยาลัย เมื่อจบการศึกษาแล้วจึงได้เป็นอาจารย์ประจำอยู่ที่มหาวิทยาลัยปักกิ่งนั่นเอง ส่วนข้าพเจ้าได้ก้าวเข้าสู่วงการต่างประเทศ เข้าทำงานที่สถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยในเวลาเดียวกันกับที่อาจารย์เผยกำลังศึกษาต่อในประเทศไทยเช่นกัน จึงทำให้ได้พบกันอยู่เสมอ อาจารย์เผยได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มานานแล้ว ช่วงที่เสด็จทรงพระอักษรที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง อาจารย์เป็นผู้ดูแลด้านจัดการเรียนการสอนและการรับเสด็จฯ ต่างๆ

อาจารย์จิงเยียนชิว อาจารย์จีหนานเซิง อาจารย์หลี่เถียนฟู อาจารย์หวังเยี่ย อาจารย์หานเจี๋ยค่วง และอาจารย์จูเสี่ยวชิง ก็เป็นพระอาจารย์ถวายพระอักษรในช่วงที่ข้าพเจ้าทำงานอยู่ที่สถานทูตจีนในกรุงเทพฯ มักจะได้ยินได้ฟังอาจารย์ทั้งหลายบอกเล่ากล่าวถึงการทรงพระอักษรเสมอๆ ส่วนอาจารย์จิงอิง อาจารย์หวังร่วเจียง อาจารย์ฟั่นซุนหมิง อาจารย์หม่าเยียนหฺวาและอาจารย์หวังจวินเซียงนั้น ข้าพเจ้าก็มีโอกาสได้พบในโอกาสเข้าเฝ้าฯ ในงานเลี้ยงพระราชทานเสมอ บางท่านก็เป็นศาสตราจารย์ประจำมหาวิทยาลัยปักกิ่ง บางท่านก็เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน

การสอนภาษาจีนแก่ชาวต่างชาติ และบางท่านก็เคยเป็นข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ แต่ละท่านมีความรู้ภาษาจีนอย่างลึกซึ้ง และยังเข้าใจภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส หรือภาษาไทยเป็นอย่างดี มีประสบการณ์สูงในด้านการสอน ผลการดำเนินงานของพระอาจารย์ทั้งหลายเหล่านี้เป็นที่พอพระราชหฤทัยยิ่งนัก โดยทำหน้าที่เป็นทั้งพระอาจารย์และพระสหายพร้อมกันไป

บทบันทึกความประทับใจของอาจารย์เหล่านี้ที่มีต่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จึงถ่ายทอดออกมาด้วยความสุจริตจริงใจ ตรงไปตรงมา และเต็มเปี่ยมไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจน และที่ควรจะต้องกล่าวย้ำก็คือ ความช่างสังเกต และความละเอียดอ่อน ซึ่งเป็นคุณสมบัติเฉพาะของสตรีเพศ ช่วยให้อาจารย์ทั้งหลายสามารถมองเห็นแง่มุมเล็กๆ น้อยๆ ในพระองค์ท่านที่เปี่ยมเสน่ห์น่าสนใจ และเมื่อได้ผ่านการถ่ายทอดโดยสำนวนภาษาที่สละสลวยมีชีวิตชีวา ก็ยิ่งทำให้ผู้อ่านได้ชื่นชมพระบารมีในบรรยากาศของความเพลิดเพลินและสดชื่นเหมือนรับความรื่นรมย์จากสายลมแห่งสันตฤดู ในฐานะที่ข้าพเจ้าได้รับสิทธิ์ให้เป็นผู้ได้อ่านก่อนใครๆ ข้าพเจ้าจึงอ่านแบบครั้งเดียวจบในเวลาอันรวดเร็ว

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ร่วมกันสร้างสรรค์หนังสือดีเล่มนี้ขึ้นมา การจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ออกเผยแพร่ ย่อมทำให้ประชาชนชาวจีนได้เข้าใจสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มากยิ่งขึ้นไป และย่อมยังคุณูปการต่อการธำรงความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับจีนให้สืบต่อไปได้ช้านาน

ข้าพเจ้าเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ถึงความจริง ความรู้ ความน่าสนใจ และความน่าอ่านของหนังสือเล่มนี้ได้อย่างแน่นอน

จิ่งจิวหวน (张九桓)

อดีตเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย

ตรุษจีน ๒๐๑๒

ปัจฉิมกถา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเริ่มศึกษาภาษาจีนเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๐ นับจนถึงบัดนี้ ก็เป็นเวลาได้ ๓๒ ปีแล้ว เวลา ๓๒ ปีสำหรับชีวิตคนคนหนึ่ง ย่อมเป็นระยะเวลาที่ยาวนานและทรงคุณค่าช่วงหนึ่ง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงใช้ช่วงชีวิตที่ยาวนานขนาดนี้ กำหนดให้ทุกเช้าวันเสาร์เป็นเวลาแห่งการทรงพระอักษรภาษาจีนต่อเนื่องมาตลอดโดยมิพักเว้น ด้วยจิตวิญญานที่เปี่ยมด้วยฉันทะแห่งการเรียนรู้ ด้วยปณิธานที่เปี่ยมด้วยขันติธรรมอันมั่นคง และด้วยปัญญาที่เปี่ยมด้วยปฏิภาณแห่งปรีชาธรรม จึงประกอบกันเป็นปัจจัยให้ทรงศึกษาภาษาจีนจากที่ไม่เคยมีความรู้มาก่อนแม้แต่น้อยจนสำเร็จผล สามารถใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และแปลทั้ง ๕ ทักษะได้อย่างสมบูรณ์ แม้แต่บทกวีสมัยถังและซ่งก็ทรงประจักษ์ในวรรณศิลป์จนแจ่มแจ้งแทงตลอด มิได้ทรงพระอักษรภาษาจีนเพียงแค่ฐานะภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งเท่านั้น แต่ยังทรงถือเป็นเครื่องมืออเนกประสงค์ในการเข้าถึงความรู้ด้านอารยธรรมอันเก่าแก่จนถึงวิทยาการสมัยใหม่อันก้าวหน้า เป็นเครื่องมือในการขยายหนทางสายสัมพันธ์ไทย-จีนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพิ่มพูนความแน่นแฟ้นของไมตรีจิตระหว่างประชาชนทั้ง ๒ ชาตินจนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บรรลุเป้าหมายของ “ไทยจีนประสานจิต สยามมิตรจนพันปี” ได้

๓๒ ปีที่ผ่านมา เพื่อสนองพระราชประสงค์แห่งการเรียนรู้ภาษาจีน กระทรวงการต่างประเทศของจีนได้จัดส่งพระอาจารย์ชาวจีนรวม ๑๒ ท่านมาถวายพระอักษรที่กรุงเทพฯ อย่างต่อเนื่อง ต่อมาในปี ค.ศ. ๒๐๐๑ ได้เสด็จฯ ทรงพระอักษรด้านภาษาและวัฒนธรรมจีนที่มหาวิทยาลัยปักกิ่งเป็นเวลา ๑ เดือนเต็ม นับแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ จนถึง ๑๕ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๐๑ โดยทางมหาวิทยาลัยก็ได้ขอพระราชทานถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์อีกด้วย ในช่วงระหว่างนั้นจึงเป็นโอกาสที่บรรดาพระอาจารย์ผู้เคยถวายพระอักษรที่กรุงเทพฯ มาก่อนได้

เข้าเฝ้าใกล้ชิดยุคลบาทอีกวาระหนึ่ง ได้เฝ้าชมพระบารมีทั้งในยามที่เสด็จฯ ออกในงานพิธีที่เป็นทางการ ทั้งในยามทรงราชกิจส่วนพระองค์ ทรงพระอักษรหรือทรงพักผ่อนพระอิริยาบถในอาคารที่ประทับ เกิดความซาบซึ้งตื้นช้ำในพระจริยวัตรและพระปณิธานในดวงจิตของบรรดาพระอาจารย์ ด้วยล้วนสังเกตเห็นว่าในทุกๆ พระอิริยาบถที่แสดงออก สามารถสะท้อนให้เห็นชัดถึงความเมตตาอาทรห่วงใยที่ทรงมีต่อประเทศชาติและพสกนิกร

ตลอด ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา ทุกครั้งที่เสด็จฯ พระราชดำเนินเยือนประเทศจีน ในคืนแรกที่เสด็จฯ กรุงปักกิ่ง มักจะโปรดให้จัดงานเลี้ยงที่สถานเอกอัครราชทูตไทยพระราชนานแก่อธิบดีเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยกับบรรดาพระอาจารย์ที่เคยถวายพระอักษรภาษาจีนมาก่อน จะทรงมีพระปฏิสันถารด้วยพระอาจารย์ทั้งหลาย พระราชทานของที่ระลึกแลกเปลี่ยนกับบรรดาพระอาจารย์ด้วยบรรยากาศที่รื่นรมย์ พระอาจารย์ทั้งนั้นย่อมเกิดความประทับใจเป็นที่ยิ่ง ในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ ก่อนที่งานเลี้ยงพระราชทานจะเริ่มขึ้น จึงมีการหารือกันว่าให้พระอาจารย์ที่เคยถวายพระอักษรเขียนบทความคนละ ๑-๒ บท เล่าเรื่องเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยตามประสบการณ์ที่ได้มีโอกาสถวายพระอักษรและได้เฝ้าใกล้ชิดยุคลบาท เพื่อเผยแพร่ให้ชาวจีนทั่วไปได้สดับรับรู้และร่วมชื่นชมพระจริยวัตร อชฌาสัยอันงดงามในแง่มุมที่หลากหลายยิ่งขึ้น และบันทึกจดจำไว้ในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ไทย-จีนว่า มีพระผู้ทรงเป็นดังทูตทางวัฒนธรรม ได้ทรงสร้างคุณูปการมากมายใหญ่หลวงในการถักทอสายใยไมตรีสัมพันธ์ของชนชาติทั้งสองไว้อย่างสถาพรแน่นแฟ้น

หลังจากผ่านไปครึ่งปี ปรากฏว่านอกเหนือจากพระอาจารย์ ๓ ท่านซึ่งสูงวัยไม่สะดวกในการเรียบเรียงความแล้ว พระอาจารย์อีก ๑๒ ท่านต่างก็ได้ส่งบทความที่เขียนเล่าความทรงจำที่เคยได้เฝ้าใกล้ชิดยุคลบาทมาอย่างพร้อมเพรียง ล้วนเป็น

บทความสรรเสริญพระบารมีที่มีชีวิตชีวา มีคุณค่าควรแก่การอ่าน ทั้งยังได้ส่ง
ภาพถ่ายที่หาได้ยากแนบมาด้วย

สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่งเมื่อได้ทราบข่าวว่ามีการรวบรวม
ต้นฉบับข้อเขียนของบรรดาพระอาจารย์เหล่านี้ ก็ได้แสดงเจตนาด้วยความ
กระตือรือร้นว่าต้องการจะให้การสนับสนุนทุนการจัดพิมพ์ ท่านเอกอัครราชทูต
วิบูลย์ คุณสกุล ก็ได้กรุณาเสียสละเวลาเขียนคำนำให้แก่หนังสือเล่มนี้ทั้งที่กำลังมี
ภารกิจมากมาย เนื่องจากเพิ่งมารับตำแหน่งใหม่ คุณชัยรัตน์ พรทิพย์วรเวทย์
อัครราชทูตที่ปรึกษา ได้ให้คำแนะนำต่อการจัดเตรียมและแก้ไขต้นฉบับ
หลายประการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จึงใคร่ขอขอบพระคุณทั้ง ๒ ท่านเป็น
อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ฯพณฯ จังจิวหวน (张九桓) อดีตเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย ได้กรุณา
เขียนคำนำที่ไพเราะและเปี่ยมด้วยพลัง ช่วยเพิ่มสีสันให้แก่หนังสือเล่มนี้ขึ้นอีกมาก
ไม่เพียงแต่เป็นคำนำที่วิเศษเท่านั้น แต่ยังเป็นงานประพันธ์ที่รำลึกถึงการได้ “เฝ้า
ใกล้ชิดยุคลบาท” อันงดงามอีกบทหนึ่งด้วย นอกจากนี้ ฯพณฯ จังจิวหวนยังได้ช่วย
ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏในข้อเขียนทั้งหลาย โดยกรุณา
เสียสละเวลาติดต่อพบปะและร่วมแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ กับบรรณาธิการอย่าง
ใกล้ชิด ความเอาใจใส่อย่างละเอียดถี่ถ้วนต่อกิจการเยี่ยงนี้ ควรแก่การนับถือเป็น
ยิ่งนัก

ศาสตราจารย์จางเจินกั๋ว (张振国) แห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง นักเขียนลายสี
ศิลป์เรื่องนาม ผู้ได้เคยถวายพระอักษรแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้กรุณา
เขียนชื่อหนังสือเล่มนี้ด้วยลายสีศิลป์อันวิจิตร ช่วยเพิ่มคุณค่าให้แก่หนังสือเล่มนี้
เป็นอย่างมาก จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้

บริษัทสำนักพิมพ์ชื่อเจียถูซู (世界图书) แห่งกวางตุ้งแม้จะอยู่ในภาวะที่งาน
 ล้นมือก็ยังกรุณาช่วยเร่งรัดให้หนังสือเล่มนี้สำเร็จออกมาโดยเร็ว คุณหลิวเจิ้งอู่
 (刘正武) ผู้จัดการพร้อมทั้งบรรดาบรรณาธิการฝ่ายต่างๆ ล้วนแข็งขันตั้งแต่
 เริ่มต้นวางแผน ออกแบบต้นฉบับ เรียงพิมพ์ จัดภาพประกอบ จนสำเร็จเป็น
 รูปเล่มที่งดงาม จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ด้วยข้อจำกัดทางด้านเวลาและความรู้ความสามารถของผู้จัดทำ ความ
 ผิดพลาดและไม่สมบูรณ์ของหนังสือเล่มนี้จึงยอมมีอยู่อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึง
 หวังความเมตตาจากท่านผู้รู้ทั้งหลายได้โปรดกรุณาชี้แนะให้ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

บรรณาธิการ

๑ มีนาคม ๒๐๑๒